

Departementene og statlige virksomheter jf. liste

Vår ref
02/209-70 NKR

Dato
11.09.2003

STØTTE FOR SAMISK SPRÅK I IT-SAMMENHENG I OFFENTLIG FORVALTNING – ETABLERING AV KOMPETANSEBASE FOR SAMISK SPRÅK OG IT

Regjeringen ønsker så raskt som mulig å tilrettelegge for bruk av samisk språk i datasammenheng i den offentlige sektor. Regjeringen har derfor bestemt at statlige etater skal vurdere behovet, herunder vurdere de økonomiske konsekvensene, for å ta i bruk samisk språk. Hver etat må vurdere eventuell tilpassing til samisk ut fra behov og relevans i forhold til samiske brukere. Etatene bør legge til rette for samisk språk etter hvert som programvare/plattformer oppgraderes. Det forutsettes at tiltakene finansieres innenfor virksomhetens eksisterende budsjetttrammer.

For å gjøre det enklere for offentlige virksomheter å ta i bruk samisk språk, har Kommunal- og regionaldepartementet etablert en kompetansebase og et eget nettsted for samisk språk og IT – www.samit.no. Basens formelle navn er SamIT – Kompetanse i samisk språk og IT. Alle offentlige virksomheter kan henvende seg dit for å få bistand. Det er Norsk Teknologisenter som driver kompetansebasen på oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet.

Det er et mål for regjeringen at samisk språk skal kunne brukes i all IT-sammenheng, at samiske tegn skal kunne brukes i offentlige registre, og at datautvekslingen mellom registrene skal fungere. Problemstillinger knyttet til samisk språk og IT er omtalt i en rekke sammenhenger, og er integrert bl.a. i regjeringens eNorge-plan, i regjeringens strategi for elektronisk innhold, og i regjeringens strategi for IT i offentlig sektor.

Samisk er et offisielt språk i Norge

Befolkningens rettigheter knyttet til bruk av samisk er hjemlet i flere lover, og også i internasjonale avtaler. De viktigste lovene er sameloven, navneloven, stadnamnlova og opplæringsloven. Stadnamnlova med forskrifter hjemler rett til bruk av samiske stedsnavn. Noen kommuner har tospråklige navn og en del steder og veier/gater har samiske navn.

Postadresse:
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Kontoradresse:
Akersg. 59

Telefon *
22 24 90 90 /
Org. nr.:
972 417 858

Same- og minoritetspolitisk
avdeling
Telefaks:
22 24 95 38

Saksbehandler:
Ninni Kate Rognli
22 24 70 96

Navneloven gir personer av samisk herkomst rett til å ta i bruk sine tradisjonelle personnavn.

Samisk og norsk er i følge sameloven § 1-5 likeverdige språk i Norge. Loven skal sikre innbyggerne grunnleggende rettigheter vedrørende bruk av samisk. Enkelte bestemmelser i sameloven er begrenset til forvaltningsområdet for samisk språk, mens andre ikke har slike geografiske begrensninger. Enkelte bestemmelser retter seg særlig mot kommunene, mens andre gjelder også statlige og regionale myndigheter. Også statlige og regionale offentlige organer er forpliktet, for eksempel er det utvidet rett til bruk av samisk i rettsvesenet, og lover og forskrifter av særlig interesse for hele eller deler av den samiske befolkning, skal oversettes til samisk.

Viktig er det å merke seg at avgrensningen av forvaltningsområdet er et rettslig minimum og bestemmelsene i samelovens språkkapittel et minimumskrav.

Bruk av samisk i offentlig forvaltning

Det forventes at offentlige virksomheter tilrettelegger for skriftlig kommunikasjon på samisk. For den samisktalende befolkningen er det av stor betydning, for eksempel når det gjelder egen rettssikkerhet, at statlig informasjon som angår dem, produseres og presenteres på samisk samt at den gjøres lett tilgjengelig. Dette medfører at for eksempel offentlige skjemaer også må finnes på samisk. Også samiske navn, stedsnavn, adresser osv. må kunne registreres korrekt.

Mengden offentlig samiskspråklig informasjonsmateriell er relativt liten. Selv om de fleste statlige etatene har noe materiell på samisk, er det alt i alt få lover, forskrifter og skjemaer som er oversatt. Internett er foreløpig tatt lite i bruk til publisering av samiskspråklig informasjon. Det har i løpet av de siste årene likevel vært en positiv utvikling, og det publiseres stadig mer offentlig informasjon på samisk. Regjeringen har for eksempel etablert samiske sider på ODIN.

Alle offentlige virksomheter oppfordres til å ta hensyn til brukere av samisk språk utover lovens regler. God forvaltningsskikk tilsier at skriftlige henvendelser på samisk besvares på samisk, også i tilfeller hvor man ikke etter loven har plikt til det. Virksomhetene bør innarbeide rutiner for å vurdere om lover, forskrifter, skjemaer, brosjyrer, rundskriv, kunngjøringer m.m. bør oversettes til samisk, og gjøre disse tilgjengelige for den samiske befolkningen. I utviklingen mot stadig større bruk av interaktive tjenester i forhold til brukere må den samiske befolkningens rettigheter ivaretas.

Kompetansebase for samisk språk og IT – www.samit.no

Kompetansebasen skal bistå offentlige virksomheter i deres vurdering av behov og tilpassing til bruk av samisk språk. Kompetansebasen skal også bidra til en felles strategi for samisk språk og IT i forvaltningen. Det er i utgangspunktet lagt opp til drift av Kompetansebasen i tre år.

Alle offentlige virksomheter skal kunne henvende seg til kompetansebasen for å få bistand, også kommuner og fylkeskommuner.

Nettstedet skal være den sentrale informasjons- og kommunikasjonskanalen for kompetansebasen. Nettstedet skal bl.a. gi svar på aktuelle spørsmål. Mest mulig informasjon

skal dokumenteres på nettstedet, slik at det skal være enkelt å få oversikt over utviklingen på feltet.

Vi ber virksomheter som har behov for mer informasjon eller bistand, fylle ut skjema på www.samit.no. Kompetansebasen kan også kontaktes via e-post alona@samit.no eller på telefon 22 59 01 02.

Kontaktpersoner i Kommunal- og regionaldepartementet er avdelingsdirektør Ninni Kate Rognli ninni-kate.rogli@krd.dep.no tlf. 22 24 70 96, og prosjektleder Anders Henriksen anders.henriksen@krd.dep.no tlf. 22 24 70 31.

Med hilsen

Petter J. Drefvelin e.f.
ekspedisjonssjef

Ninni Kate Rognli
avdelingsdirektør